

Représentant les avocats
d'Europe
Representing European

CCBE soovitus Euroopa advokaatide koolituse tulemuste kohta

CCBE soovitus Euroopa advokaatide koolituse tulemuste kohta

Preambula	3
1. Kutse-eesitika ja professionaalne staatus	4
1.1. Teoreetilised teadmised.....	4
1.1.1. Kutse-eesitika	4
1.1.2. Professionaalne staatus	4
1.2. Praktilised teadmised ja oskused.....	4
2. Advokaadina töötamine.....	5
2.1. Teoreetilised teadmised.....	5
2.2. Praktilised teadmised ja oskused.....	6
2.2.1. Teadmiste omandamise oskused.....	6
2.2.2. Analüütiline võime	6
2.2.3. Oskus arvestada kliendi vajadusi.....	6
2.2.4. Suhtlemisoskus	6
3. Vahendid advokaadi missiooni teostamiseks.....	7
3.1. Teoreetilised teadmised.....	7
3.2. Praktilised teadmised ja oskused.....	7
3.2.1. Suhtlemisoskus	7

Järeldused

Lisa

Preambula

CCBE advokatuurid ja õigusliidud, võttes arvesse Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku jätkuvat ülesehitust ja Euroopa kõrgharidusruumi loomist, samuti *CCBE resolutsiooni advokaatide koolituse kohta Euroopa Liidus*¹ ning soovides edendada siseriiklike koolitustulemuste arengut ning soodustada advokaatide vaba liikumist, leiavad²

et advokaatide vaba liikumine on arenenud nii kaugemale, et lubada sobivatel juhtudel juurdepääs ametialasele koolitusele ning advokaadi elukutsele; ja

et advokaadina tegutsemine nõuab väga kõrget erialase pädevuse taset nii advokatuuri või õigusliidu liikmetelt, kui ka neilt, kes soovivad liikmeteks saada. Advokaatide erialase pädevuse kõrge tase on õigusriigi ja demokraatliku ühiskonna edendamise nurgakiviks; ja

et kõik CCBE advokatuurid ja õigusliidud on omaks võtnud ja soovivad edendada läbi oma koolituse põhiprintsiipe, mis on tunnustatud *CCBE Euroopa õiguselukutsete aluspõhimõtete hartas*;³ ja

et advokatuurid ja õigusliidud tunnistavad vajadust edendada läbi koolituse elukutse olulisi kutse-eetika põhimõtteid ja praktikat;

ning seetõttu on oluline välja töötada läbipaistev koolituse tulemuste pakett advokaatidele Euroopas;

esitades käesolevaga oma vaatenurga peamiste koolituse tulemuste kohta, mis on vajalikud Euroopa advokaadile.

Allpool toodud koolituse tulemused on esitatud kolmes jaotises:

1. Esimeses jaotises on fikseeritud tulemused, mis seonduvad kutse-eetika ja professionaalsete reeglitega. Nende eesmärgiks on teadvustada tulevastele advokaatidele nende erialast identiteeti ja rolli õiglases õigustumõistmises ning ühiskonnas laiemas mõttes. Nende koolitustulemuste kaudu õpivad tulevased advokaadid teadma, **kes advokaadid on**.

2. Teise jaotise tulemused seonduvad advokaatide missiooni rakendamisega. Need kirjeldavad üldiselt teoreetilisi ja praktilisi teadmisi, mis advokaatidel peaks olema selleks, et edukalt oma funktsioone täita. Nende koolitustulemuste kaudu saavad tulevased advokaadid teada, **mida advokaadid teevad**.

3. Kolmanda jaotise tulemused seonduvad advokaatide tegevuse organiseerimisega. Et advokaadid, olles täiel määral teadlikud oma missioonist ja rollist ning omades kõiki vajalikke tehnilisi oskusi, teostaks oma funktsioone tõhusamalt, peavad nad neid tulemusi mõistma, sest need selgitavad, **kuidas advokaadid peaks töötama**.

---

¹ CCBE otsus advokaatide koolituse kohta Euroopa Liidus (november 2000), vt http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/form_enpdf1_1183977205.pdf

² Selles soovitusel kasutatakse terminit "advokaat" direktiivi 1998/5/EC (1998) OJ L77/36 art. 1 mõistes.

³ CCBE *Euroopa õiguselukutsete aluspõhimõtete harta* (november 2006), vt http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/Charter_of_core_prin1_1183986811.pdf.

1. Kutse-eesitika ja professionaalne staatus

Advokaatide jaoks on äärmiselt oluline olla teadlik ja mõista professionaalseid ja eetilisi reegleid, nii nagu need on sätestatud siseriiklikes eetikakoodeksites, samuti CCBE Euroopa advokaatide eetikakoodeksis. Advokaadid peavad tegutsema vastavalt nendele reeglitele, et nad suudaks täita oma missiooni avalikes huvides. Lisaks nende reeglite täitmisele peavad nad suutma välja arendada enda erialase identiteedi, rakendades neid reegleid oma igapäevases tegevuses. Elukutse põhimõtete ja väärtuste järgimine võimaldab advokaatidel parimal viisil teenida nii klientide kui ka avalikkuse huve õigluse ja õigusriigi põhimõtete edendamisel.

CCBE usub, et õigusriigi põhimõtte edendamise missiooni saavad advokaadid eraldi võetuna täita vaid siis, kui ametialaseid reegleid ja põhimõtteid kasutatakse igapäevases tegevuses.

Tulevased advokaadid ei peaks lahendama vaid spetsiifilisi juriidilisi probleeme, vaid nad peaks võtma oma ülesandeid laiemas eetilises kontekstis, võttes arvesse seda, et funktsioonid, mida advokaadid täidavad, pole vaid nende klientide huvides, vaid ka ühiskonna huvides laiemalt. Professionaalseid reegleid tuleb kasutada juhisenä, et tõsta õigusteenuste kvaliteeti.

Näiteks peab advokaat olema teadlik reklaami- ja suhtlusreeglitest mitte ainult selleks, et vältida käitumist, mis ei ole kooskõlas kutse-eesitikaga, vaid samuti selleks, et õppida tõhusalt avalikkusega suhtlema, et kaitsta klientide huve.

1.1. Teoreetilised teadmised

1.1.1. Kutse-eesitika

- [a] advokaadi elukutse funktsiooni ja rolli mõistmine;
- [b] professionaalsete ja eetiliste reeglite mõistmine, sh mõisted nagu sõltumatus, kutsesaladus, kliendi konfidentsiaalsus, advokaadi kutse tagatise ja kliendi huvide esindamine;
- [c] advokaadi elukutse kollegiaalsest iseloomust tulenevate õiguste ja kohustuste mõistmine, eriti nende, mis tekivad suhetest kolleegide, klientide, vastaspoolega kohtus ja muude avalike organite ning advokatuuride ja õigusliitudega;
- [d] õigusnõustamisel tekkivate õiguste ja kohustuste mõistmine;
- [e] kohtus esindamisest ja abistamisest tulenevate õiguste ja kohustuste mõistmine;
- [f] standardite mõistmine, mis kehtivad advokaaditasude suhtes;
- [g] standardite mõistmine, mis kehtivad kliendi vara käsitlemise suhtes;
- [h] reeglite mõistmine, mis puudutavad kommunikatsiooni ja reklaami.

1.1.2. Professionaalne staatus

- [a] advokatuuride ja õigusliitude organisatsiooni ja nende poolt pakutavate teenuste mõistmine;
- [b] distsiplinaar- ja sanktsionisüsteemi mõistmine;
- [c] professionaalse vastutuse ja advokaadi kutsekindlustuse mõistmine;
- [d] erinevate juriidiliste vormide mõistmine, mille kaudu õigusnõustamist võib osutada;
- [e] kolleegide ja partnerite staatuse mõistmine.

1.2. Praktilised teadmised ja oskused

- [a] oskus töötada professionaalse kutse-eesitika raamistikus ja seda austada;
- [b] oskus hinnata enda pädevust nõustada või esindada klienti;
- [c] oskus põhjendatult valida õiguslik vorm ning advokaadibüroo juhtimise viis;

Conseil des barreaux européens – Council of Bars and Law Societies of Europe

association internationale sans but lucratif

Avenue de la Joyeuse Entrée 1-5 – B 1040 Brussels – Belgium – Tel.+32 (0)2 234 65 10 – Fax.+32 (0)2 234 65 11/12 – E-mail ccbe@ccbe.eu – www.ccbe.eu

October 2007

[d] oskus käituda professionaalselt ja ausalt.

2. Advokaadina töötamine

Kõrge professionaalne pädevus on üks advokaadi elukutse põhiprintsiipidest. Seda kinnitavad CCBE Euroopa õiguselukutsete aluspõhimõtete harta⁴, Euroopa Nõukogu soovitus advokaadi elukutse sõltumatuse kohta⁵, Euroopa Parlamendi resolutsioon õiguselukutsete kohta ja nende avalikes huvides funktsioneerimise kohta⁶ ning ÜRO põhiprintsiibid advokaatide rolli kohta.⁷ Advokaadid ei saa klienti tõhusalt nõustada või esindada, kui nad pole saanud koolitust, et olla kursis pidevate muutustega seadusandluses ja praktikas ning sellega seonduvates tehnoloogilistes, sotsiaalsetes ja majanduslikes keskkondades.

Tuleviku advokaadid peaks teadma olulisi põhimõtteid õigussüsteemi kohta, milles nad töötavad ja kasutama neid teadmisi, et leida oma klientide probleemidele kõige tõhusamad lahendused. See ei tähenda mitte ainult seaduse tundmist, vaid samuti meetodite omandamist, mis tagavad, et seadust kohaldatakse korrektselt. Advokaadid peaks olema võimelised suunama kliendi vähim aega ja kulusid nõudva lahendini.

Tuleviku advokaadid peaks omandama lisaks seaduse kriitilise analüüsi oskusele ka antud asjas oluliste faktide tuvastamise oskuse. Peale faktide analüüsimist seaduse valguses on oluline teada, kuidas oma analüüsi tulemusi esitleda kliendile ja vajadusel teistele huvitatud pooltele.

Advokaadikutse ja lõpuks kogu õigussüsteemi usaldatavus on tihedalt seotud isikute ja organisatsioonide praktilise suutlikkusega ära kasutada tõhusalt ja täies mahus õiguskaitset kõige efektiivsemal ja vähem ressursse nõudval viisil. Tulevased advokaadid peavad õppima, kuidas sellise täieliku ja tõhusa õiguskaitse kättesaadavus tagada. Nii täidavad nad oma lojaalsuskohustust kliendi suhtes ning sellega toetavad advokaadikutse au ja väärikust, õigusriigi ja õiglase õigusemõistmise põhimõtet.

2.1. Teoreetilised teadmised

- [a] õigussüsteemi peamiste tunnusjoonte, mõistete, põhimõtete ja väärtuste põhjalik tundmine, sh Euroopa dimensioonis (sh asutused, menetlused);
- [b] detailsed teadmised lisaks üldteadmistele õigussüsteemist⁸ ja vähemalt mõne spetsialiseeritud õigusharu tundmine;
- [c] menetlusõiguse ja alternatiivsete vaidluste lahendamise mehhanismi tundmine;
- [d] dokumentide projektide koostamise tehnika tundmine, eriti lepingute koostamise;
- [e] läbirääkimiste tehnika tundmine.

---

⁴ Vt viide 3 ülalpool.

⁵ Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee soovitus nr (2000)21 liikmesriikidele advokaadi elukutse sõltumatuse kohta, vt <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=370284&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=62250>.

⁶ Euroopa Parlamendi resolutsioon õiguselukutsete kohta ja nende avalikes huvides funktsioneerimise kohta, vt <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?sessionId=398C892CD33BF59E9DB3BF3AE2362941.node2?language=EN&pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2006-0108+0+DOC+XML+V0//EN>.

⁷ ÜRO põhiprintsiibid advokaatide rolli kohta, vt http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/h_comp44.htm.

⁸ Üldteadmised hõlmavad tsiviilõigust (võlaõigus, lepinguväline kahju, asjaõigus ja pärimisõigus), konstitutsiooniline õigus ja haldusõigus, inimõigused, kriminaalõigus ja Euroopa õigus.

2.2. Praktilised teadmised ja oskused

2.2.1. Teadmiste omandamise oskused

2.2.1.1. Oskus teostada juriidilisi uuringuid

- [a] võime tuvastada juriidilisi küsimusi;
- [b] võime leida esmaseid ja teiseseid juriidilisi allikaid.

2.2.1.2. Teadmiste kaasajastamise oskused

- [a] võime sünteesida asjakohaseid doktriini ja poliitika probleeme seoses juriidilise küsimusega;
- [b] võime hinnata kriitiliselt konkreetsete argumentide põhjendatust;
- [c] võime tuvastada probleemi elemente, mis vajavad täiendavat uurimist;
- [d] võime kohaldada seadust uue kohtuasja asjaoludele.

2.2.2. Analüütiline võime

- [a] võime analüüsida probleeme erinevatest perspektiividest lähtudes;
- [b] võime luua loogilisi seoseid erinevate aspektide vahel;
- [c] võime teostada komplekse informatsiooni sidusat analüüsi;
- [d] võime hinnata otsuse pikaajalisi tagajärgi.

2.2.3. Oskus arvestada kliendi vajadusi

2.2.3.1. Oskus kliendi soovi kuulata ja seda analüüsida

- [a] võime esitada võrdlev hinnang, võttes arvesse kõiki asjakohaseid tegureid;
- [b] võime kujundada arvamus keerulistes olukordades;
- [c] võime hinnata vastaspoole huve;
- [d] võime kujundada sõltumatu arvamus kliendi huvides;
- [e] võime anda kliendile objektiivset nõu.

2.2.3.2. Kliendikesksus

- [a] võime keskenduda kliendi vajadustele ja asjaoludele;
- [b] võime kasutada kliendiga suhtlemiseks vajalike suhtluskanaleid;
- [c] oskus analüüsida ja leida lahendusi juriidilistele probleemidele;
- [d] oskus anda põhjendatud nõu alternatiivsete lahenduste valikul;
- [e] oskus edastada teadmisi struktureeritult kliendile ja kliendi nimel;
- [f] võime omandada mitte-juriidilisi teadmisi, mis on kasulikud kliendi soovide mõistmiseks ja ametialaseks tegevuseks.

2.2.4. Suhtlemisoskus

- [a] võime anda selget ja asjakohast nõu;
- [b] oskus suhelda tõhusalt nii kõnes kui kirjas;
- [c] oskus teha kohtus avaldusi;
- [d] oskus selgelt argumenteerida nii kõnes kui kirjas;
- [e] oskus töötada tõhusalt üksi või grupi liikmena;
- [f] oskus pidada läbirääkimisi;
- [g] võime juhatada koosolekuid ja viia läbi intervjuusid.

3. Vahendid advokaadi missiooni teostamiseks

Tõhus ja efektiivne töökorraldus on oluliseks eelduseks advokaadile, kes soovib kliendi huve kaitsta.

Kliendid peavad olema kindlad, et nende dokumendid ja ärisaladused on kaitstud, et kohtuasjad on jaotatud advokaadibüroos vastavalt pädevusele ja et nad saavad vajadusel advokaadilt õigusnõustamist kõige efektiivsemal viisil.

Tulevased advokaadid peaks teadma, et lihtsalt juriidilisest pädevusest ei piisa: nad peaksid omandama ja järgima kõiki protseduure, mis on suunatud kliendi huvide kaitsele (eriti kutsesaladus /kliendi konfidentsiaalsus, huvide konflikti vältimine jne) ning tagama, et büroo toimib nii sujuvalt ja efektiivselt kui võimalik. Tulevased advokaadid peavad omandama ja järgima lojaalsuskohustust oma kolleegide suhtes, mis on advokaadi elukutse aluspõhimõtte. Selle põhimõtte järgimine soodustab nende erialast edukust ja toob kasu klientidele.

3.1. Teoreetilised teadmised

Advokaadibüroo pidamiseks vajalikud teadmised: raamatupidamisõiguse, maksuõiguse, äriühingu õiguse ja kindlustusõiguse asjakohased sätted.

3.2. Praktilised teadmised ja oskused

3.2.1. Suhtlemisoskused

- [a] võime arendada ja hoida isiklike suhteid klientide, kolleegide ja muude kontaktisikutega;
- [b] oskus aega planeerida ning seada tähtsuse järjekorda nii enda kui teiste tööülesandeid.

Järeldused

Advokaadid, kes on koolitatud käesolevas dokumendis kirjeldatud tulemuste saavutamiseks, on võimelised andma positiivset panust oma klientide huvide kaitseks, samuti õigusriigi põhimõtte ning igapäevaste põhiõiguste ja vabaduste kaitseks. See koolituse tulemuste pakett peaks soodustama advokaatide vaba liikumist, samuti potentsiaalsete advokaatide vaba liikumist, kes pole oma väljaõpet veel lõpetanud.

Lisa

Mõisted

Haridusterminid

Mitmekesisus, mis eksisteerib Euroopa Liidu liikmesriikide, Euroopa majanduspiirkonna ja Šveitsi vahel advokaatide hariduse ja koolituse suhtes, lubab sellise hariduse ja koolituse jagada mitmeks eraldiseisvaks faasiks. Igas faasis antav haridus ja koolitus on erineva sisuga, sõltuvalt riigist või viitamissüsteemist. Selleks, et saavutada parem ja ühtlasem arusaam ja vältida tõlgendusvigu, mis tulenevad sama terminoloogia kasutamisest erinevate tähendustega, pakume välja järgmised definitsioonid:

Haridus enne ametialast koolitust

See seisneb hariduses, mis lubab saada kvalifikatsiooni ülikooli tasandil. See on ülikooli õiguskraad või alternatiivne kraad, mis on tavaliselt vajalik enne ametialast koolitust.

Ülikooli juriidiliste õpingute eesmärgiks on peamiselt õiguse teoreetiline teadmine, mitte selle rakendamine praktikas. Viimast tuleb õpetada lõpetamisjärgse praktilise koolituse ajal, mis on vajalik enamikes jurisdiktsioonides.

Terminit "*employability*" (teenistuskõlblikkus), mida kasutatakse Bologna–Sorbonne'i diskussioonis, et kirjeldada üht akadeemilise hariduse eesmärki, ei tuleks tõlgendada kui "võimet advokaadina praktiseerida".⁹ Juriidilise hariduse kontekstis tuleks seda terminit pigem seletada kui "pädevust tulla tööturule" või "pädevust alustada ametialast koolitust".

Ametialane koolitus

Ametialane koolitus algab tavaliselt pärast ülikooli õpinguid ja kestab nii kaua, kui on vaja vastavasse professionaalsesse organisse registreerimiseks praktiseeriva või täieõigusliku advokaadina.

Kui konkreetsetes õigussüsteemides on mitmed võimalikud registreerimise vormid, siis asjakohane registreerimine on see, mis ei erista ega sea piiranguid advokaadikutse praktiseerimisel võrreldes kvalifitseeritud vandeadvokaadiga (välja arvatud juurdepääs kõrgematesse apellatsioonikohtutesse riikides/süsteemides, kus nõutakse selleks täiendavat erialast kogemust või täiendkoolitust).

Antud dokumendi eesmärgil vaadeldakse ka neid, kes on registreeritud praktikantidena, väljaõppel advokaadina või muu analoogilise väljendi alusel, mille mõte on advokaadi eriala praktiseerimise piirang, ametialase koolituse rubriigi all.

Asjaolu, et teatud jurisdiktsioonides võib ametialane koolitus kaasa tuua täiendava akadeemilise kvalifikatsiooni andmise (näiteks õigusteaduse magister LLM) pole takistuseks, et vaadelda koolitust käesoleva soovitusel eesmärgil ametialase koolitusena.

Täiendõpe

See tähendab koolitust, mis toimub peale ametialase koolituse lõpetamist selleks, et hoida tasemel, täiustada ja tagada lõppkasutajatele antava teenuse kvaliteet, sõltumata sellest, kas see on kohustuslik või mitte. See hõlmab koolitust tunnustatud spetsialiseeritud staatuse jaoks ja selle tasemel hoidmist.

---

⁹ Advokaat nagu defineeritud viites 2 ülal.

Neis riikides, kus täiendav koolitus või eksamid on kohustuslikud selleks, et saada õigus esineda kõrgemates kohtutes, vaadeldakse sel eesmärgil teostatud koolitust täiendõppena.